Samppa Koskela/pg

9.11.2015

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
Eduskunta
tyv@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen/lausuntopyyntönne ti 10.11.2015 klo 12.15

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vuorotteluvapaalain muuttamisesta (HE 51/2015 vp)

- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ei hyväksy esitettyjä heikennyksiä vuorotteluvapaajärjestelmään. Hallituksen esityksen tavoitteena on saada aikaan hallitusohjelman edellyttämä 50 miljoonan euron vuosittainen säästö vuorotteluvapaajärjestelmän aiheuttamista menoista. STTK pitää perusteltuna, että leikkauksesta luovutaan.

- Hallituksen esityksessä ei ole arvioitu sukupuolivaikutuksia, vaikka vuorotteluvapaata käytetään eniten naisvaltaisilla aloilla kuten terveyden- ja sairaanhoitoalalla, sosiaali- ja opetusaloilla sekä sihteeri- ja toimistotyössä.

- Hallituksen esityksessä on jätetty kokonaan huomioimatta vuorotteluvapaajärjestelmän työllistymistä edistävät vaikutukset.

Hallituksen esitys perustuu Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelmaan. Hallitus esittää, että vuorotteluvapaan enimmäiskestoa lyhennettäisiin 180 päivään, vuorotteluvapaan jaksotusmahdollisuus poistuisi ja vuorotteluvapaan työhistoriavaatimusta nostettaisiin 20 vuoteen. Näiden lisäksi hallitus esittää, että pitkän työuran tehneiden 80 prosentin korvaustaso poistuisi siten, että vuorottelukorvauksen taso olisi kaikilla 70 prosenttia työttömyyspäivärahasta.

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK toteaa, että vuorotteluvapaan ehtoja tiukennettiin viimeksi 1.9.2014 alkaen, jolloin työhistoriaedellytystä nostettiin 16 vuoteen, vuorottelusijaista koskevia edellytyksiä tiukennettiin ja lisäksi vuorottelijalle asetettiin yläikäraja. Tämä liittyi Jyrki Kataisen hallituksen rakennepoliittisen ohjelman tavoitteeseen rajoittaa vuorotteluvapaajärjestelmän käyttöä muun muassa saantiedellytyksiä tiukentamalla.

Käyntiosoite:
Mikonkatu 8 A, 6. krs
0100 Helsinki
Postiosoite:
PL 421
00101 Helsinki

Puhelin: (vaihde)
(09) 131 521
Faksi:
(09) 652 367
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@sttk.fi

www.sttk.fi

Tuolloin hallituksen esityksessä HE 36/2014 vp todettiin, että vuorotteluvapaajärjestelmän täsmällisiä nettokustannuksia on vaikea arvioida ja että vuorotteluvapaasta ei ole tarkkoja tilastoja esimerkiksi vuorottelijoiden työhistoriasta, uusijoiden määrästä ja vuorottelusijaisista. (HE 36/2014 vp, sivu 5). Lisäksi hallituksen esityksessä todettiin, että esityksen vaikutuksia ja tavoitteiden toteutumista arvioidaan kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta. (HE 36/2014 vp, sivu 8).

Vuorotteluvapaajärjestelmällä on kaksi tärkeää tavoitetta: edistää työntekijän työssä jaksamista ja parantaa työttömän työnhakijan työllistymisedellytyksiä. Vuorotteluvapaan pitämisestä sovitaan työnantajan kanssa. Vuorotteluvapaan on nähty edistävän vapaalle jäävien työssä jaksamista. (Jouko Nätti, Maarit Manninen, Mia Väisänen & Timo Anttila: Vuorotellen virkeäksi. Vuorotteluvapaan seurantatutkimus, työministeriö, Helsinki 2005). Kun vuorotteluvapaan ehtoja edellisen kerran tiukennettiin eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta totesi mietinnössään, että työssäoloehdon pidentämisestä huolimatta vuorotteluvapaa toimii kuitenkin edelleen hyvänä keinona edistää työssä jaksamista.(TyVM 2/2014 vp — HE 36/2014 vp, sivu 3). STTK:n kentässä vuorotteluvapaata on käytetty erityisesti juuri työssä jaksamisen edistämiseen.

Vuorotteluvapaalla on todettu olevan selviä positiivisia vaikutuksia vuorotteluvapaan sijaisten myöhempään työllistymiseen. STTK viittaa asiassa työ- ja elinkeinoministeriön elokuussa 2015 julkaisemaan selvitykseen, jossa on tarkasteltu työvoimapolitiikan palveluilta sijoittumista vuonna 2013. Kyseisen selvityksen mukaan erityisesti vuorotteluvapaa on tuottanut hyviä työllistymistuloksia. Vuorotteluvapaan sijaisista peräti 62,6 prosenttia oli työllistynyt avoimille työmarkkinoille kolme kuukautta vuorotteluvapaan päättymisen jälkeen. (Tallamaria Maunu & Paula Sardar: Työvoimapolitiikan palveluilta sijoittuminen vuonna 2013. TEM-analyysejä 67/2015.)

Lakiehdotus on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun yhteydessä on kuultu työmarkkinajärjestöjä. Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ei ole missään vaiheessa hyväksynyt hallituksen esittämää leikkausta vuorotteluvapaaseen. STTK toteaa, että mikäli hallituksen esittämä leikkaus vuorotteluvapaajärjestelmään kuitenkin päätetään tehdä, on hallituksen esityksen tapaa leikkaukselle pidettävä eri vaihtoehdoista vähiten haitallisena, koska merkittävimmät heikennykset eivät ole kohdistumassa vuorottelukorvauksen tasoon.

Käyntiosoite:
Mikonkatu 8 A, 6. krs
0100 Helsinki
Postiosoite:
PL 421
00101 Helsinki

Puhelin: (vaihde)
(09) 131 521
Faksi:
(09) 652 367
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@sttk.fi

www.sttk.fi

Samppa Koskela/pg

9.11.2015

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK pitää erittäin tärkeänä, että vuorotteluvapaajärjestelmä säilyy jatkossakin. Vuorotteluvapaa on työpaikoilla paikallisesti sovittava järjestely, joka edistää työssä jaksamista ja jolla on todettu olevan myös huomattavia työllistymistä edistäviä vaikutuksia. Lisäksi vuorotteluvapaajärjestelmä on tärkeä säilyttää työurien pidentämisen johdosta.

Lisätietoja Samppa Koskela
eläke- ja sosiaaliturva-asioiden asiantuntija
samppa.koskela@sttk.fi